

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „

Pentru România şi străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON N. 206

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

REDAŢIA
ŞI ADMINISTRAŢIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la administra-
ţia. Preţul după tarif
şi învalabil.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Chestiunea română.

— Noi şi România. —

IX.

Nu există naţie mai solidară în sentimente, în aspiraţiuni şi în întreprinderi ca ovreii. Ţipetul ovreului dela Bucureşti s'aude la Paris. Ţipetul celui dela Petersburg scutură cărlionţii celui dela Berlin. Această minunată solidaritate ovrească a provocat atâtea hotărâri în favoarea lor, ba până şi congresul dela Berlin a trebuit să se ocupe de ei şi să pretindă de pildă României, ca să le împlinească atâtea mofturi.

Iar dacă unui neam, care a răstignit pe Cristos, care a provocat odinioară ura întregului Creştinism împotriva lui i ertat să fie solidar şi dacă Creştinismul admite, ca aceşti fi ai lui Israel nu numai să se iubească, ci să se şi ajute reciproc, ba să pretindă chiar şi drepturi cetăţeneşti dela statele, în cari s'au pripăşit, coborând din toate meleagurile pământului şi dacă şi Maghiarii îşi iau voie, ca să se intereseze cât se poate de aproape de cele câteva sute de Maghiari din Bucureşti — cărora „soviniştul“ guvern român le îngăduie şi purtarea tricolorului maghiar — ori de cele câteva mii de ciangăi fugiţi de urgia binelui din Ungaria — credem, că şi noi acest sărman neam românesc coborât din gineea cea mai ilustră a pământului avem cel puţin dreptul de a ne iubi şi de a mărturisii astfel pe faţă principiul, pe care se întemeiază religia creştină. Nu ne oprească deci „creştinii“ ca să urmărim dealungul Calvarului pe Omul, care şi-a consfinţit credinţa pe Cruce.

Fie-ne ertat ca oricăror fraţi să ne jeluim şi noi fraţilor noştri şi în clipe de durere să le cerem mână de ajutor.

Instinctul de conservare, glasul sângelui ne îndeamnă şi ne-a îndemnat la asta şi credem, că nici-o putere din lume nu ne poate opri.

Căci cace astăzi se zice *senti-ment naţional*, nu mai poate fi, nu mai e o vorbă de paradă, ci e un credeu al inimilor. În el se înfălesc ca într'un templu toţi cei-ce vorbesc aceeaşi limbă, toţi cei-ce

mărturisesc aceleaşi tradiţii, aceleaşi obiceiuri, toţi cari au aceeaşi origine.

Acest sentiment naţional nu e numai proprietatea unor anumiţi cetăţeni cari trăesc din întâmplare, prin noroc, ori prin voinţa lor între hotarele unui organism zis astăzi stat, ci el trece departe peste hotarele unui astfel de organism şi concentrează în fiinţa sa *vie* pe toţi aceia, cari poartă numele colectiv de *fraţi*. Sentimentul naţional sfarmă hotarele statelor, sfarmă graniţe artificiale, el aleargă neimpedecat ca gândul, cu vânoşia sufletului şi-şi întemeiază adevărul său stat: *statul naţional*. El crează forţele conştiinţei şi vremurile de azi ne dovedesc tot mai dinadins, că o forţă numai atunci are valoare când izvoareşte din sentimentul conştiinţei naţionale. El singur stabileşte echilibrul de forţe, lipsa lui desechilibrează.

Indemnaţi de acest sentiment, care poate nu avea numele de azi, dar care trăia cu toată puterea şi se întemeia pe comunitatea de sânge, Românii de dincolo şi de dincoace de munţi, „fraţii“ grăbeau adeseori, şi totdeauna în momente decisive, să se ajute reciproc.

Nu odată Românii din Transilvania au alergat la fraţii lor din Ţară ca să le trezească conştiinţa, pe care străinismul ameninţa să le cutopească. *George Lazar* trece Munţii, şi 'n întunerecul pe care-l coborâse lichelele Fanarului aprinde făclia rdeşteptării naţionale. Vestele cu stăruinţă de apostol farmecul limbei româneşti, cei adormiţi se trezesc şi în jurul şi în urma lui se ridică o pleiadă întreagă de apostoli, cari chiamă România la o nouă viaţă.

Iar dacă uneori părerile se încrucicează, asta se face de dragul instinctului conservării colective. Dacă la 1848 Bălcescu, Eliade şi alţii ne îndemnau pe noi Transilvănenii, ca să luptăm alături de Unguri în contra Austriacilor şi Ruşilor o făceau îndemnaţi de constatarea, că Austriacii şi Ruşii fiind cei mai înverşinaţi duşmani ai principator

române, erau prin consecuenţă duşmanii Românilor întreg. Ei nu ştiau, că Maghiarii în intimitatea sufletului lor nu erau — ce se credea şi ce spuneau aceştia — pionerii libertăţii şi antelupătorii dreptăţii, ci că ei căutau să-şi făurească chezaşia existenţei lor: *statul naţional maghiar*.

Şi dacă mai târziu România s'a ataşat la tripla alianţă, la umbra căreia maghiarismul putea — şi poate să cultive în linişte maghiarizarea, asta o făcea — şi o fac — pentru siguranţa statului român; razimul românismului de pretutindeni.

Această iubire, acest sprijin reciproc să nu ni-se ia în nume de rău. E tot ce se poate mai firesc.

Acest sentiment naţional comun nu însemnează nici cel puţin o tradare.

Căci nu se va putea ridica nici-o singură acuză împotriva Românilor din Transilvania şi Ungaria, că şi ar fi tradat vreo dată Ţara ori Tronul. În contra noastră nu, dar împotriva maghiarilor câte vrei.

Casa domnitoare însăşi în nemăsurate rânduri a recunoscut patriotismul şi fidelitatea noastră. Despre Maghiari însă s'a pronunţat de atâtea ori tocmai dimpotrivă. Pe noi nu ne-a mişcat nici combinaţiile, ce se făceau între Emigraţiunea maghiară în frunte cu Ludovic Kossuth, cu Domnul Cuza, pentru că noi eram convinşi perfect de „sinceritatea“ vorbelor lui Kossuth, când acesta spunea în memoriul adresat Domnului Cuza, că „Austria atâta prin agenţii săi pe Români *prin neruşinata minciună, ca aceştia ar fi siluiţi de către maghiari să renunţe la limba şi naţionalitatea lor*“.

Ne doare însă nespuse de mult că cu tot acest patriotism şi fidelitate dovedită consecvent de noi suntem totuşi daţi pradă maghiarizării.

Şi de aceea ne vine ca o mângâiere dragostea fraţilor noştri şi-a marului lor rege, care deja la 1868 spunea într-o scrisoare adresată lui Bismark ca răspuns la o scrisoare a acestuia, că *amii itia României cu Ungaria va deveni adevărată numai atunci, când Maghiarii îşi vor schimba politica lor faţă de Românii din Transilvania şi Un-*

garia, ori când „Maghiarii vor restitui Românilor drepturile politice, pe cari ei le-au avut sub Austria“ (înţelege: *autonomia Transilvaniei, ori estinderea acesteia: autonomia naţională şi legile votate în dieta transilvană dela 1863—64*)

Conştiinţa şi încrederea în noi ne-a crescut fără îndoială într-o măsură şi mai mare în cursul anului 1913. După splendida campanie făcută de armata română în Bulgaria e natural, că sentimentul naţional comun a crescut în proporţii.

Iar noi, cari am rămas aceeaşi prigonii ai sorţii avem tot dreptul să cerem ca fraţii noştri mai mari întârii în forţele lor să se întrepună cu atât mai serios pentru noi. Şi nu ne în-doim, că o vor şi face. Cu atât mai vărtos, că ei nu pot, fie chiar indirect, prin anumite alianţe, să contribuie la desfiinţarea noastră.

Adversarii însă s'au grăbit să făurească şi din aceste sentimente foarte fireşti „date autentice“ ca odinioară contele Mikó guvernatorul Ardealului, pentru a ne acuza cu irendentism.

Faţă de această acuză însă noi înţinem să constatăm:

Că în cadrele monarhiei austro ungare federalizate vom continua să ne facem datorinţa de cetăţeni devotaţi patriei dându-i fără opunere ostaşi şi contribuţii de bani şi luptând vitejeşte pentru mărirea şi întărirea ei.

Continuând însă sistemul necruţător de astăzi să ni-se îngăduie, ca în mijlocul Calvarului, pe care-l urcăm în silă să ne gândim şi — *la o înviere.*

Maghiarii neagă acest calvar, iar capul guvernului ungar contele Tisza, întocmai ca odinioară nisnăul conte Andrassy, ne cere un memoriu despre doleanţele noastre, care i-se dă şi care e identic cu cel înaintat de Barişiu şi Raşiu împăratului la 1866, căci Calvarul e acelaş. Soartea memoriului în mod logic va fi aceeaşi, va fi trecut *ad acta* ca toate memoriile, calvarul iarăş va rămânea acelaş, doar — *clipa învierii e mai aproape.*

Ministrul Passici despre situaţia balcanică.

Pr'm ministrul Sârbiei Passici, care se află actualmente la Petersburg împreună cu moştenitorul Tronului Sârbiei, a acordat unui colaborator al ziarului «Novoje Wremja» un interviu mai lung făcând între altele următoarele importante declaraţiuni:

„Nu văd motive raţionale pentru turburarea păcii. Precum Serbia şi Muntenegru au fost forţate să se supună hotărârei Puterilor, tot aşa şi Turcia trebuie forţată să facă la fel în chestiunea insulelor Chios şi Mitilene.

O demonstraţie navală din această pricină nu cred să fie necesară.

Cred, că *Albania va pricinui mari complicaţiuni*. Acolo domneşte acum anarhia complectă şi sunt foarte puţine speranţe de linişte, mai ales că tuerii turci agită mereu pentru aducerea pe tronul Albaniei a unui domnitor mohamedan. Nouă sârbilor ne este indiferent cine va fi domnitor, dar o ocupaţiune austro ungara-italiană a Albaniei o consider ca un pericol, şi acest fapt va putea produce neplăceri.

Se pare, că ştirile despre o alianţă turco-bulgară sunt adevărate, dar părerea mea este că această alianţă a fost încheiată pe baze rle.

În caz de complicaţiuni, România, care este arbitru păcii din Bucureşti, va trebui să ia parte activă tocmai în interesul menţinerii acestei păci.

Passici desminte sp'ri că în cursul convorbirilor ce le-a avut cu Venizelos ar fi stabilit noui înţelegeri, deoarece înţelegerea existentă între Grecia şi Serbia este suficientă pentru a garanta menţinerea păcii.

Passici crede că, cu toată convenţia secretă dintre Turcia şi Bulgaria, situaţia critică va dispărea în curând.

Camera. Eri a ţinut camera o şedinţă scurtă. S'a primit în a treia citire proiectul pragmaticei de serviciu la căile ferate. La ordinea zilei a fost raportul comisiei economice a camerei, care s'a luat la cunoştinţă.

Înflorare.

Pământu'n care tu ai aruncat
Seminţele şi calda ta lumină,
O, sufletul din moarte înviat
E tânără şi veselă grădină.

Mă farmecă parfumul ei cerese
Şi florile cu ochii cătră soare. —
O, gândurile mele înfloresc
Mai albe ca a nufierilor floare.

Duiosă, dulce 'n zorii zilei vin'
Cu mâna-ţi albă florile adună,
Pe-al frunţei tale n'ntinat senin
Aşază-le în tânăra cunună.

Cuprinde'n ochii tăi albastru'ntreg
Şi-a cerului senină maiestate.
Pe care alta 'n lume o 'nţeleg
Şi-o cântă-atâtea gânduri fermecate?

Spre cine se îndreaptă albiu crini
Cu-atâtea foc în calda rugăciune?
Prin cine'nvie splendide grădini
Şi tainele din basmele străbune?

Minune! Se 'nfloară al meu piept
De strălucirea care-o porţi cu tine.—
De-am îndrăznit spre tine să mă
'ndrept,
Putea-voi să te cânt cum se cuvine?..

I. U. Soriceu.

Praisul.

— Scene dela vânătoare. —

De Dorel.

Pe când soarele se pleca după deal, ajunserăm în Runculeu. Eu aveam grija merinzilor, ortacii din pădure adunară lemne uscate şi vreascuri, câte crezură că poate mistul un foc bun până în zorile zilei.

Cerul de pretutindeni era acoperit cu nori albi, ici colea zdrăniţuiţi, cari pluteau în cet, trăgănat spre nord şi cari vesteau o schimbare de vreme pe ziua următoare.

Am ales bradul cel mai puternic şi mai stufos; sub crengile lui făcurăm un foc teribil şi fiecare se întinse cât era de lung în jurul focului.

Câteva minute admirăram tăcuţi para focului, de culori diferite, cum se înalţă cu înţelegere în sus spre crengile bradului şi cum lemnele cuprinse de flăcări se mistue răspândind o căldură tot mai mare.

George puse mâna pe alduita de sticlucă cu rachie, trasă o duşcă, ne o dădă apoi în primire cu dreptul de a o mai revedea. Călătorea sticlucă din mână în mână, lăsând în atâtea guri conţinutul ei recreator şi devenind tot mai uşoar.

Am dat apoi năvală asupra me-

rindei; sfârşia slăbina în para focului întinsă pe frizări de lemn şi fiecare aveam multe de spus.

Dar când era să aştipim, o boare rece adie dinspre apus şi boarea se prefăcu în un vânt puternic care aducea o ploale mărunţă.

S'au nuzit crângile puternicului brad să ne dea scut şi adăpost, dar n'au izbutit, furia vântului le a învins şi în zorile dimineţii stam plini de apă, nedormiţi, cu feţele palide, priveam mormanul de tăciuni stinşi ce zăcea în vatra focului.

Abandonasem gândul de a străbate pe vârful muntelui Zboru şi toţi aveam un singur gând de a ne afla un loc de adăpost şi a ne întoarce acasă.

Unii ziceau să plecăm, alţii să ne bătea pe o parte, dar acum ne aflam faţă în faţă cu el. Răbdam, înaintam şi nu ne plângeam, că n'aveam cui! N'aveam graiu prin care să-i spunem vântului plângerile, căci vântul nu ne înţelegea graiul. Şi noi mergeam... fără vorbă!... Numai George, care nici când nu-i mulţumit cu prezentul, în amărăta sa, mai răsoia din când în când albumul sfârşitor, iar Ion râdea de armele-i neajutorate la care a recurs; Ion nu înjura, el mai vărtos se ruga.

Deodată, în negura deasă, zărim înaintea noastră o colibă care ne părea

de frig şi căutând în ochii stăpânilor lor ca şi când ar implora mila şi ajutorul lor.

Fără se ne pese, că vântul sufla şi mai puternic şi că acum în zorile dimineţii aducea cu sine picurile de ploale îngheţate, de cari eram loviţi — plecarăm în jos pe cărarea îngustă a piciorului de munte, prin negura deasă.

Pe cale apa curgea părâu, lăsând ici co'ea grămăjoare de zămoc alb, iar pe de laturi apa şerpueşte printre firele de iarbă şi se adună în bălţi cari luceau alb pe sub negura deasă, pe câmpul inverzit.

— Apucaţi la dreapta, strigă Ion când era să ajungem la încrucişarea unor cărări.

Până aci a mai mers că vântul ne bătea pe o parte, dar acum ne aflam faţă în faţă cu el. Răbdam, înaintam şi nu ne plângeam, că n'aveam cui! N'aveam graiu prin care să-i spunem vântului plângerile, căci vântul nu ne înţelegea graiul. Şi noi mergeam... fără vorbă!... Numai George, care nici când nu-i mulţumit cu prezentul, în amărăta sa, mai răsoia din când în când albumul sfârşitor, iar Ion râdea de armele-i neajutorate la care a recurs; Ion nu înjura, el mai vărtos se ruga.

Deodată, în negura deasă, zărim înaintea noastră o colibă care ne părea

a fi locuită, căci printre şindiliile vechi, bătute de viscole, ieşea fum vineţu care se perdea repede în vârtejul vântului din afară.

Stâna avea patru pereti înalţi, de statura unui om şi un acoperiş de şindilă. În pereţele din spre apus e uşa şi pe cel din faţă erau două bucăţi de scândură aşezate pe cue de lemn. Pe ele erau înşirate vasele din bucătărie, brânză proaspătă şi mai veche turnată în saci de panză care răspânda un miros acru. Patru pa'uri aşezate de-a unghiul celor doi pereti, iar în mijlocul stânei vatra focului. Tav'nul şi ferestrite lipsau cu desăvârşire, altfelu ar fi intrunit toate recerţile unei case de locuit.

Cum intrarăm deodată adusăram în cea mai mare perplexitate pe cei patru locuitori ce şedeau pe butuci în jurul focului. Nu erau ei dedaţi cu asemenea vizite. Rar când să abat pe aici jandarmii pentru a spiona şi descoperi ceva ce le-ar servi de merit înaintea marilor lor şi acum deodată năpădirăm în cocoabă noi cinci inşi, toţi înarmaţi până în dinţi.

Ne-am pus armele pe paturi, dădurăm drumul cânilor cari îşi uscău părul cu limba şi luarăm locul proprietarilor — pe butuci în jurul focului.

Bătrânul, odinioară desigur un om înalt, acum însă era gârbovit de vreme, părul alb, uscat la faţă, cu umerii obra-

Sedința s'a terminat la orele 11 1/2. Viitoarea sedință se va ținea Marți, în 10. Febr. c.

Spre pace?!...*)

— Un glas din opinia publică. —

De un timp îndelungat eelim atât în zările noastre, cât și în cele maghiare, că românii »pactează« cu Tisza...

Au trecut ani de zile, de când noi — publicul român — urmărim cu atențiune acest procedeu al unor bărbați conducători de ai noștri și acum mai în urmă și a comitetului național.

Nu afirm, că nu este convizit a conferi cu Tisza ori cu alt membru de al guvernului ungar — nu, — însă îndrăznesc — ca un membru al opiniei publice românești — să atrag atențiunea comitetului nostru național asupra unor împrejurări cari preocupă opinia publică românească care, până acum, — fiind mereu în așteptare, — nu s'a declarat pe față; — și anume:

Cunoaște partidul nostru național destul de bine pe »leul dela Gest?« Aduce și aminte, cu ce apucătură politică a blamat și discreditat el coaliția (care partid politic maghiar nu s'a blamat? O, și'n deosebi coaliția Not. cul.) ca apoi să vină el la putere?

Trebuie să l cunoască, trebuie să-l vadă rafinăria distinctă politică, ce o posedă!

Văzut-a comitetul nostru național cum s'au făcut alegerile congregaționale?...

Noi cei de departe observăm, că tratativele continuă, se mai amână și iar se încep, dar observăm, că și anii trec...

Am esperiat și aceea, că la alegerile trecute apelul partidului a întârziat atât de mult, încât mulți dintre ai noștri au lucrat de capul lor, comitând mari greșeli politice...

Și atunci era svonul pactării cu Tisza... care a știut, să ne țină în zăpăceală, până în momentul din urmă...

De atunci deci se tot pactează... și anii tot trec...

În curând vom sta din nou înaintea urnei, când tot noi vom fi cei nepregătiți și iar va lucra fiecare, după cum îl va tăia firea, sau interesele private, ca și în trecut...

Trateze cel chemați cu Tisza, ori cu guvernul, dar' activitatea partidului nu ar trebui, să stagneze, precum stagnează de ani de zile...

Publicul nostru așteaptă mai multă activitate dela partid... și în prima linie organizare pe toată linia, — cel puțin acum în ora a 11-a. Organizație în fiecare cerc, ori comitat, dar așa, ca cel din frunte să fie cântărit după activitatea și zelul, precum și după caracterul politic de până acum, însă nu după rang și bogăție și încolo trântori de frunte!...

*) Ondași de principiu, că discuțiilor, cari privesc chestiuni de importanță publică, trebuie să li-se dea un cât mai larg teren, dăm loc acestui articol, care ne vine dela un fruntaș al vieții noastre publice.

Fîind noi astfel organizați și ținând șefii acestor »filiale« cu șefii »partidului central« din când în când consfătuiri, sunt sigur, că pacea cu Tisza, ori guvernul, încă ar veni cu pași mai repezi, ori ar înceta pentru totdeauna!...

Zăpăceala aceasta generală produce în publicul nostru desorientare, descurajare și neîncredere în puterile sale proprii.

Tisza va ști trăgăna pactul până în momentul din urmă, iar când va fi să-l realizeze, își va lua »șatra« și noi vom rămănea cu »buzule umflata«.

M-aș bucura dacă a-și putea fi un profet fals!

Am scris acestea, ca d-l Tisza să ia la cunoștiță, că afară de partidul nostru național mai avem și opinione, voință și energie publică!

I. f. b.

O nouă confederație balcanică

Alianța greco-română. România nu va face parte din confederație.

În ultimile zile s'au lansat din Petersburg știri, că în urma inițiativei ruse prim-ministrilor Venizelos și Passici ar fi stabilit baza pentru eventualitatea încheierii unei noi confederații balcanice. Se spune »ntre altele, că Bulgaria ar primi promisiuni relativ la o rectificare de graniță, care i-ar permite să se desfacă de Turcia și d- Tripla alianță. Deasemenea ar fi vorba de un tratat secret între Grecia și Serbia cu privire la viitorul Albaniei.

Știrea despre o confederație balcanică, din care să facă parte și Bulgaria, pare neverosimilă, dat fiind marel antagonism între Grecii și Sârbi deoparte și Bulgaria de altă parte. Și e greu de crezut, ca acest antagonism să-l poată delătura chiar și Rusia.

Mai mult crezământ pare a întâmpina însă o alianță mai strânsă între Grecia și România. Din sursă diplomatică berlineză bine informată se anunță între altele că încheierea alianței române greacă ar fi chiar iminentă. Se spune, că prin această alianță România voeste să asigure situația creată în urma păcii dela București. România nu va permite deci schimbarea acelei situații sub nici o condiție. În consecință știrile cu privire la înființarea noiei confederații balcanice sunt readevărate, căci vizitelor bărbaților de stat balcanici nu li se poate atribui o așa mare importanță.

»Neue Freie Presse« ocupându-se cu un recent interviu al regelui Carol apărut în ziarul »Ruskoe Slovo« face următoarele constatări:

Din declarațiile regelui Carol rezultă că România nu va intra în confederația Balcanică planuită de Rusia. Regele Carol a spus că România voeste să trăiască în relațiuni amicale cu vecinii ei.

Confederația balcanică ar fi necompletă fără România, mai ales că nici Grecia nu este dispusă a intra în confederație. România și Grecia în momentul de față se află în relațiuni amicale și acele relațiuni vor deveni și mai strânse în urma viitoarelor legături familiare dintre cele două

dinastii. Relațiunile amicale ale acestor două state prezintă o mare gravitate pentru viitoarea politică a statelor balcanice pentru faptul că confederația balcanică în interesul căreia Rusia face propagandă, trebuie să țină seamă de această situație.

Confederația balcanică, chiar dacă va fi reînviată, nu va mai avea caracterul confederației încheiate înainte izbucnirii războiului balcanic. Regele Carol și-a exprimat speranța că marile puteri vor reuși să aplice conflictul dintre Turcia și Grecia. Din declarațiile regelui Carol rezultă că libertatea de acțiune a noiei confederații balcanice va fi limitată în spre nord și sud de România și Grecia.

Revizuirea Constituției române.

»Neue Freie Presse« primește din București știrea că ministrul Costinescu ar fi propus în ultimul consiliu — care a discutat chestia revizuirii Constituției — ca și articolul 7 al Constituției să fie modificat. Propunerea a provocat o discuție animată și nu s'a putut lua nici o hotărâre.

Externe.

În jurul alegerilor din Bulgaria.

Agitația electorală în vederea nouilor alegeri din Bulgaria, continuă cu mare înverșunare. După cum se anunță din Sofia, agenții ruși fac o vifă propagandă printre alegători, ba se afirmă, că Daneff ar fi primit din Rusia o mare sumă de bani pentru a continua propagandă rusofilă în vederea răsturnării actualului cabinet, fapt care a revoltat cercurile politice.

Noul teritor bulgăresc e împărțit în două colegii, cari vor trimite în Sotrabie 41 de deputați. Aici se prevăd mari turburări din prilejul alegerilor, pentru aceea se crede, că în noul teritor bulgar va fi proclamată starea de asediu pe timpul alegerilor.

Chestia Insulelor egice.

Ziarul »Turquie« vorbind de recent interviu acordat de regele Carol corespondentului ziarului »Ruskoe Slovo«, spune, că proiectul regelui Carol de a se da insulelor autonomia sub protecția Europei ar putea primi o formă, care să împace amorul propriu al ambelor părți. Un alt ziar turcesc, tratând despre aceiași chestie spune, că Turcia trebuie să înțeleagă necesitatea de-a face sacrificii reciproce și că, dacă Grecia va face sacrificii în chestia insulelor, Turcia la rând ei va da satisfacții în chestia grecilor stabiliți în imperiu.

Chestia înarmărilor.

Ministrul de externe al Angliei, Sir Grey, a făcut altaieri la Manchester următoarea declarație:

Anglia a sporit enorm armate sale navale, lucru de neînțeles, dată fiind sporirea armatelor tuturor țărilor din Europa. O reducere însemnată ar fi periculoasă pentru Anglia atâta timp cât nu va fi certitudinea că exemplul ei ar avea același efect și în celelalte state din Europa. Anglia, ca națiune comercială, e convinsă de sterilitatea cheltuielilor extraordinare pe care le face pentru flotă. În ce privește dorința

Angliei de a restrânge armatele nu e de nici un folos ca Anglia să adreseze un apel altor țări, dacă ele nu sânt gata să-l primească. Guvernul englez crede că trebuie să mai aștepte până când marile puteri europene vor avea și ele convingerea că ar fi de dorit să se restrângă înarmările.

Albania.

Din Berlin se anunță, că prințul de Wied a avut Duminecă o convorbire de mai multe ore cu ministrul român Beldiman. La ministerul de externe german prințul a avut Mercuri lungi tratative în chestia împrumutului albanez, care e o condiție pentru plecarea prințului la Durazzo. Tratativele în această chestiune însă înaintază foarte încet, deoarece Franța face continuu dificultăți.

Pactul româno-maghiar.

Serviciul de informații în jurul pactului româno-maghiar a fost bogat și zilele aceste. Circulează diverse știri fără să se știe sursa lor, cari ca mâne se dovedesc de neadevărate și se desmint. Din cele ce se scriu, numai puține ne redau adevărul. Aceste se refer mai ales la lucrările externe, căci cuprinsul pactului și a tratativilor e necunoscut, ori cât ne asigură cutare foale maghiară, că li știe. Secretul s'a păstrat din ambele părți. Sunt deci false știrile, cari se repetesc nu știm a cătea oră. că Românii, prin gruparea comunelor în cercurile electorale, li se asigură vre-o 40. de mandate, că Tisza a promis comisiunii de trei, că în ce privește garanțiile, va face raport consiliului ministerial și altele. Astfel este și știrea apărută ieri în ziare, că la dorința lui Tisza tratativele se vor întreprinde și se vor amâna până la vară. Cauza ar fi că Tisza voeste să se împace opinia maghiară tulburată, cu ideea pactului și a concesiilor, ce au să se facă Românii. Știrea e o pură invențiune și azi se desminte.

Dintre știrile mai sigure înregistrăm azi câteva, împreună cu declarațiile unor bărbați fruntași.

Tratativele.

Tratativele între comisia de trei și Tisza s'au continuat zilele aceste și comisia de 10. a ținut Miercuri sara o sedință.

Sedința plenară a comitetului național este convocată la Budapesta pe zilele de 13—14. Februarie n. c. Se crede, că în aceasta sedință, se vor lua hotărâri definitive.

Dintre prelații noștri, afară de cel patru amintiți ieri, a sosit la Budapesta și episcopul Aradului, P. S. Sa Papp. Episcopii noștri se înteresază de tratative, se consultă cu membrii comitetului și dau deslușirile necesare, mai ales pe terenul bisericesc — școlar.

Declarațiile episcopului Papp.

Un redactor de la »Kel. Ért.« a interviuat pe episcopul I. I. Papp de la Arad, asupra chestiunii pactului.

Episcopul a declarat, că pacea este de dorit atât din punct de vedere al poporului român și al bisericii românești, dar mai ales din punctul de vedere al unei pașnice colaborări a celor două popoare.

Cunosc în general, a zis prelatul, întreg materialul tratativilor, dar detaliile nu le cunosc și deci nu mă pot pronunța.

Păreră mea este, că chiar dacă prelații și membrii comitetului ar accepta în întregime propunerile lui Tisza, totuși împăcarea nu va putea fi proclamată de ei, căci atât încheerea împăcării, cât și punerea ei în aplicare cad în atribuțiunile conferenței naționale.

Dacă se pot nutri speranțe sau nu, nu depinde de noi ci de Tisza. De fapt noi nu cerem noi concesiuni ci numai aplicarea legii naționalității.

Prelatul a declarat, în sfârșit, că a venit la Budapesta pentru chestiuni bisericești și școlare și nu pentru tratative de împăcare, și că fiind aci se va folosi de ocaziune a face o vizită și contelui Tisza.

»Frankfurter Ztg.« despre tratative.

Ziarul mondial »Frankf. Ztg.« se ocupă în un articol cu tratativele. Remarcăm din acest articol următoarele:

Tratativele lui Tisza nu vor da probabil nici un rezultat — zice ziarul — și împăcarea nu se va face. Cauza e pretențiile exagerate ale românilor, dar și concesiile nelăseminate făcute de guvern. Dela început se putea bănui că Tisza sau un alt membru al oligarhiei ungurești nu va putea face naționalităților concesiuni prin cari li se recunoască existența politică și egala îndreptărire. Din partea lor ca popor dominant sau pătură conducătoare, e firesc, dar e tot atât de firesc ca cele trei milioane de români din vecinătăea regatului să țină a-și realiza pretențiile. Nu e bine însă ca în această chestiune să se amestece politica externă, deoarece o va complica și mai mult.

Vorbește apoi despre Czernin și continuă astfel:

Poporul — relativ mic — al ungurilor nu trebuie să se izoleze și nu trebuie să desconsidere exigențele politice externe. În consecință, dacă trebuie să aprobă pe Tisza când a spus că declarațiile contelui Czernin au fost un act foarte puțin diplomatic, deoarece a îngreuiat acordarea concesiilor pentru români, nu trebuie să se uite că Ungaria are nevoie de menținerea bunelor relații cu România, întocmai cum trebuie să țină cont Austria de starea spiritelor din Italia.

Declarațiile d-lui Mihail.

Ziarul »A Nap« de azi publică niște declarații de-ale d-lui Dr. T. Mihail, ce acesta le-ar fi făcut unui corespondent al ziarului.

D-l Mihail a spus, că eri comisia de trei a avut o nouă consfătuire cu Tisza, la care au asistat și ministrul de

Jilor ieșiți, nasul ascuțit, mustețile turse și barba la îmbinarea făciilor deasă, — ne privi cu deamănuntul și fără să ne întrebe înțelegere durerea și năcazul nostru. Abia ne luarăm locurile și bătrânul dispăru, se reîntoarse îndată, pe urmă cu un butuc de brad pe care îl trânti în vatra focului și de pe care rășina luă la moment foc răspândind un miros și fum înecăcios.

Stăpânii colibel nu mai au loc în jurul focului, li ocupasem noi, străinii și când bătrânul voi să își odihnească trupul îmbătrânit pe marginea patului, li zisei:

— Bagă de seamă să nu te așezi pe pușcă.

— Las'o la naiba d-le! Mi-a fost dat și mie să o port în spate și încă vreme îndelungată.

— Cum?... Și d ta ai fost vânător?

— Da, vânător!... numai nu de sălbătăciuni, ci de oameni! și tăcu.

Ochii bătrânului începură a lucra ca două făclii aprinse, fața li se însenină și avea expresia ca-și cum ar trada un secret al memoriei lui în care acum se depănau momentele cele mai glorioase din viața i.

După câteva minute bătrânul reluă:

— Opt ani de zile am servit pe împăratul! Pentru el am fost în răz-

boiu. M'am luptat cu Praisul în 66! Numai eu știu chinurile și neajunsurile ce le-am îndurat în țara nemțească și numai acela care a fost în războiu știe ce e cățania și înțelegere rostul ei. Când te vezi acolo știi că menirea ta e să omori pentru ca să nu te omoare dușmanul, să jefuești ca să poți trăi și făcând toate acestea ajungi la merite, la glorie...

Ne-am și luptat voinicește și dacă totuși el ne-a învins, nu am fost noi v na ci unelte pe cari ni le-au dat marii noștri. Ne-au dat puști de cele vechi, cu »capsili«, el, dar Praisul avea de cele nouă... cum dracul la zice numai...

— Manlicher! li ajutama eu.

— Da, da »Manifer«, de alea! Cu armele noastre mai ca și fără ele. Până puneam pușca în rând ca să fie de folos, dușmanul putea să se ducă mai departe decât poarta pușca.

Mai întâiu turnam în ea o măsură de prav; luam »ștolstocul« și li băteam, apoi călțul, glonțul și »arăși călțul; apoi trebuie să te uiți dacă a ieșit pravul în țeava puștei așa ca până pușeam noi una, Praisul cu ale lui, unul pușca nouăzeci și nouă. Câte unul de ai noștri venea fără »ștolstoc« la pușcă și dacă li întrebam zices, că un glonț al dușmanului fi l-a rupt. Dar adevărat era că după ce și-a încărcat arma, s'a grăbit să o

tulească la fugă și a plecat fără »ștolstoc« E drept că și veneau gloantele dușmanului mai altfel ca pleurile de ploaie. Numai ce vedeai că comaradul de lângă tine cade la pământ și nu zice nici »arcc«, altul geme, celalalt plânge, se vaită, ca în bătaie! Am zis cătră majorul se pușcam toată munțiunea, fie și numai în vânt, ca se nu mai purtăm atâta greutate în spate.

— Cum?... în vânt?... Și de ce nu în pizmaș?..

— Bată-l crucea pe cel ce a văzut pe pizmaș, da eu uou nu și la acestea bătrânul își făcu semnul crucii cu mâna dreaptă, apoi urmă:

— Noi am tot fugit; fugeam noi, soldații de rând și cu noi fugea oșterimea toată și majorul cătrări...

George ședea grămadă pe un butuc, cu ecatele a nbelor brațe pe genunchi, cu obrazul în palme și durmea dus. De pe pălărie și vestimute aburi albi se ridicau în sus spre copriș așa că avea înfățișarea unei căpîte de fân ce arde stins. Aron se întinse pe patul bătrânului și ca respirarea să-i fie mai ușoară, din cauza fumului înecăcios care umplea coliba, își învâluise capul cu ceascoală murdar de pe patul bătrânului.

În clipa când bătrânul isprăvise cu vechea-i amintire, un om își făcu intrarea în colibă. Era un Certegean

ce venea să treacă muntele, dar nu putu înainta, că vișoaiul era mare. Hainele de pe el li erau plouate leoarcă. Cu mâna atângă ținea de balț, o săcură a căreia mănunchiu lung îi servea de tolg și cu palma dreaptă trasă una în dreapta apoi în stânga pe mustețile lungi și stufoase, din vârful căror picura plouri de ploaie, apoi se adresă bătrânului:

— Noroc bun, Praisule!

— Ajute-ți Dumnezeu nepoate! da ce vânt te bate pe la noi?

— Da la... păcatele mele!

— Că zeu bine zici, »păcatele noastre« alta nu poate fi li. li s'a urât și lui Dumnezeu de fărădelegile noastre! Nu ne mai poate suferi pe acest pământ, ci a hotărât — se vede — să potopească aceste seminții și să facă atele mai bune, mai cu frică cătră El, de-aceea ne trimite atâtea ploii, buhoturi și bătaii! Prea ne-am instrăinat de Dumnezeu și prea s'au incubat ura și pizma între oameni de-acum. Asta la toate neamurile. Poftim! Ce a avut Praisul să se scoale asupra împăratului nostru? Pentru că nu i-a dat în cinste Silezia?

— Ei, da la urmă tot i-a dat-o, li reflectaui.

— Nu domnule! să mă ierți, da nu-i adevărat! Na i-a dat-o ci și-a luat-o, apoi e mare deosebire între a da și a lua — răspunsu aprins bătrânul Praisu.

— Așa-i! Drept ai Praisule! — răsunară în cor cei ce nu dormeau, iar atunci sufletul Praisului pare că sălta de bucurie pentru o așa învingere.

Erau două ciasuri după amiază. Aron se trezi zgriburând de frig, iar George înțepenisse ghemuit pe butuc, de nu se putea mișca.

— Așa-i! Drept ai Praisule! —

— Așa-i! Drept ai Praisule! — răsunară în cor cei ce nu dormeau, iar atunci sufletul Praisului pare că sălta de bucurie pentru o așa învingere.

Erau două ciasuri după amiază. Aron se trezi zgriburând de frig, iar George înțepenisse ghemuit pe butuc, de nu se putea mișca.

Bătrânul Praisu ne dade sfatul să plecăm, căci după toate semnele cerului, ploia nu va înceta și astăzi n'o să vedem razele soarelui.

La plecare stănsiuu mâna prietenește bătrânului, și-i ziseu:

— Imi pare bine că am făcut cunoștiță cu un bărbat vrednic care s-a luptat luptă dreaptă pentru împărat și patrie. Pe Praisul nu'l voi uita nici când!

— Dumnezeu să vă poarte în pace! zise zimbând bătrânul Praisu, că era multumit de laudele aduse și de numele Praisu, poreclă pe care el a adoptat-o înătat după ce isprăvise cu miștia.

Vântul izbea nemilos picurile de ploaie în noi, iar în urma noastră răsună vocea bătrânului Praisu din prag:

— Da, da... dar aici tot este mai ușor, ca în bătaia cu Praisul...

culte Iankovich și secretarul de stat Klebensberg. S-au discutat chestii bise ricești și școlare.

D-l Mihali a mai spus, că pactul se va încheia și discuțiile asupra întregului material se vor termina săptămâna viitoare.

Este multă bunăvoință — a zis d-l Dr. Mihali — de ambele părți, dar noi nu vom să încheiem pactul cu Tisza, ci cu Ungurii și de aceea pretindem garanții. Intre altele cerem executarea cinstită a legii de naționalități

In fine d-l Mihali și-a exprimat regretete, că presa și opinia publică maghiară manifestă o animozitate și preocupare față de chestiune.

Informațiile aceste ale lui >A Nap< trebuie primite cu rezervă. Responsabilitatea pentru exactitatea lor revine ziarului >A Nap<.

Alegerea de primar din Satulung.

Atitudinea bărbătească și demnă de admirat a Mocanilor noștri.

Din Săcele ne vine o veste foarte îmbucurătoare. La alegerea de primar în Satulung, care s'a săvârșit în 31 Ian., Românii Săceleni, deși n'au putut scoate ales pe candidatul lor din cauza atitudinii agresive și a apucăturilor nedemne ale Ciangăilor șovinisti, au dat dovadă de o rară disciplină și solidaritate și în același timp de o înaltă pricepere a intereselor neamului românesc, pentru care li putem nu mai felicita. Avem impresia, că cu cât mai mult și mai des se întesc atacurile bătărane ale conlocuitorilor lor maghiari-șovinisti, cu atât mat mult Românii s'a strâng în jurul conducătorilor lor firești pentru ca înșiruiți într'un zid puternic să poată da lupta în contra aceluia, a căror armă e terorizarea și rachiul otrăvitor de suflete. Faptul, că nici unul dintre Mocanii noștri nu s'a lăsat terorizat și amăgît de dușman și că toți și-au dat votul candidaturii, lor înfruntând timp de aproape 20 ore, cât a durat actul alegerii, gerul cumplit și amenințările feliurite ale protivnicilor, le poate servi numai ca laudă și ca un puternic îndemn, ca la toate viitoarele acte din viața lor comunală să manifeste aceeași atitudine bărbătească. Solidaritatea și iubirea lor de neam le va oferi tot mai mult puterile de rezistență și încrederea în puterile lor proprii, va impune străinilor un respect tot mai mare față de niștințele lor și le va asigura cu timpul succesele reale ale luptei lor înălțătoare de inimi.

Iar de altă parte n'avem îndeejuos cuvinte să condamnăm atitudinea agresivă a Ciangăilor, cari ar trebui să aibă o purtare cu totul alta, știut fiind că partea cea mai mare dintre ei și-au agonișit averile în Țară. Semnificativ este că tocmai acești din urmă sunt cei mai șovinisti.

In următoarele lăsăm să urmeze un scurt raport despre decursul acestei alegeri memorabile.

Săcele, 5 Febr. 1914.

In 31 Ianuarie n. s'a făcut alegerea de primar în Satulung despre care v'ă trimt următorul raport:

Comuna Satulung este una din cele mai mari comune din comitatul Brașov având 3080 Români și 2854 Maghiari, deci în majoritate Români.

La stăruințele unei mare părți dintre unguri și sprijinul de toți Românii și a pus candidatură și harnicul casier comunal Ion Popa, a cărui energie și capacitate în afaceri comunale o recunoșc chiar dușmanii.

Dorința poporului n'a putut însă învinge, deoarece cortelii interesați și conducătorii șovinisti s'au folosit de toate mijloacele permise și nepermise ca nu cumva în fruntea comunei să ajungă un Român. Amenințările de tot felul precum și rachiul și-au avut efectul, căci mulți dintre unguri n'au mai votat cu noi și urmarea a fost că după o luptă inversunată, care a ținut dela oarele 8 dimineața și până la 3 după miezul nopții, cu o mică majoritate au reușit să aleagă tot pe fostul lor jude.

Dragii noștri Mocani s'au purtat ea lăel încât și străinilor li-a impus

disciplina și ordinea în care veniau la votare, iar mulțimea oamenilor noștri li-a pus pe gânduri.

Laudă se cuvine harnicilor preoți ai acestei comune Zenovie Popovici, Victor Popea și Petru Leuca, cari în tot decursul alegerii au fost printre alegători, laudă se cuvine mai ales poporului care toată ziua și toată noaptea a stat în ger pentru a-și face datoria.

Speranța că în viitor se va putea face mai ușor ce nu s'a făcut acum ne înviorează sufletele.

Correspondent.

Procesul Rutenilor.

Evenimentul cel mai însemnat al procesului Rutenilor s'a petrecut ieri. Eri a fost ascultat ca martor benevol, contele Bobrinsky. Atenția lumii, dar în deosebi a lumii slave, a fost îndreptată acum spre Sighet. Bobrinsky a vorbit frantuzeste, fiind de față un dragoman, care a tălmăcit fastunile în general cont-le rusec. și-a dat silinta a dovedi, că mișcarea rutenă din Ungaria nordică n'a avut scopuri politice.

Interogator.

Introdus în sala de ședințe, la 9 ore, după ce i s'a ia naționalul, Bobrinsky e întrebat:

— Ești membru al sf. sinod?

— Nu. Numai episcopii pot fi membrii.

— Ce legături ai cu mănăstirile și cu episcopii, cari vin amintiți în proces?

— Am cunoștință cu ei.

— Reunirea pe care o înaintarea poporului rusec, al cărui prezident ești dta, se ocupă cu chestiunea Rutenilor de aici? Are o sucursală, cu numele Rusalca?

— Nu este decât o societate populară rusească a cărei activitate se extinde numai în interiorul Rusiei.

Așa de răspunsuri cu privire la frații Gerovsky din Bucovina, cărora nu le-a dat nici o încredințare politică. În Gal'ita a ținut vorbiri, dar fără să agiteze. Vorbirile au culminat în următoarea constatare:

— Noi suntem fideli Țarului, cum voi sunteți fideli împăratului vostru, dar pentru aceea formăm o națiune, suntem de aceea credință și cultura ne este comună.

Întrebat să pe cine cunoaște dintre acuzați, Bobrinsky li privește și recunoaște pe Kabalyuk. Zice că îl cunoaște din un clăvstru, unde Kabalyuk era foarte iubit pentru evlavia sa.

Trebua să trimitem preoți în Ungaria, căci pe băieții pravoslavnicii nu i boteza nime și morții nu erau înmormântați.

După aceasta s'au cettit unele din scrierile lui Bobrinsky. Interogatorul continuă.

Chestiunea ruteană.

Procesul Rutenilor va avea darul de a da naștere unei noi chestiuni de naționalitate în Ungaria, a chestiunii rutene. Ea formează obiect de agitație în țările slave, în deosebi în Rusia.

Ziarul >Rossia< din Petersburg aduce știrea, că Societatea rusească galițiană a ținut o adunare, în care a protestat contra procesului din Sighet. Din adunare s-a făcut un apel la toți Slavii și la frații slavi din Austria și Ungaria, să urmărească cu atenție a cest proces neuman prin care se perzează Rutenii pentru că au trecut la legea strămoșilor lor. Invită toată slăvimea, presa, societățile etc. să înfereze faptul acesta incalificabil al autorităților maghiare.

Mai e lipsă de comentari?

ȘTIRI.

— 24 Ianuarie 1914.

Știri din România. Azi, Vineri, va avea loc inaugurarea >Institutului de studii sud-est europene<. În sala de lectură a fundației universitare >Carol I< din București. La această solemnitate au fost invitați profesorii universității, autoritățile superioare și corpul diplomatic.

— În ședința de azi a Academiei Române, d-l Dr. G. Marinescu va face comunicarea; >Noul cercetări despre natura și tratamentul paraliziei generale și a tabesului<.

— D-l Dr. C. I. Istrati a fost numit președinte al comisiei monumentelor istorice, în locul regretatului I. Kalinderu.

— Membrii Ateneului Român s'au întrunit alaltaeri în adunare generală pentru a alege un nou președinte în locul decedatului Ioan Kalinderu. Adunarea a ales cu unanimitate pe d-l Porembaru ministru de externe și care era vice-președinte al comitetului.

— Intre notabilitățile bulgărești din teritoriul anexat României și între

autoritățile românești școlare de acolo a urmat — după cum se știe — până în timpul din urmă o discuție privitoare la autorizarea școlilor bulgărești de a continua să funcționeze în baza vechiului program. Neacordându-li-se încă această autorizație, bulgarii au deschis mai multe școli. cari azi funcționează împotriva legii, Ministerul român de culte și instrucțiune publică, luând la cunoștință acest fapt, l-a luat în discuțiune, urmând ca să decidă cât mai curând în această cauză.

Principele moștenitor al Greciei — la București. Alaltaeri la 11 ore și jumătate a. m. a sosit în gara de Nord a Bucureștilor, principele George, moștenitorul tronului grecesc. În Predeal a fost întâmpinat de dl. colonel Petalea, care a fost atașat pe lângă înaltul oaspe pe tot timpul petrecerii sale în România. Ia sosirea trenului în gara de Nord a Capitalei, al cărui peron era tixit de o lume extraordinară, s-a făcut principelui o primire din cele mai entuziaste. Venise întru întâmpinarea înaltului oaspe, principele Ferdinand însoțit de d-nii miniștrii, mai mulți membrii ai corpului diplomatic, autoritățile capitalei și mai mulți ofițeri superiori, iar în sala de recepție a fost așezată compania de onoare, formată din reg. 6 de vânători.

Intre accentele muzicii, care întona imnul grecesc și între aclamările numerosului public, prințul George a descins din primul vagon al trenului, întâmpinat fiind de moștenitorul tronului român Ferdinand, cu care s-a îmbrățișat. Au urmat apoi recomandările dlor generali și aghiotanți regali și princieri, cari se aflau pe peron; iar în sala de recepție i-au fost prezentați membrii guvernului.

Intr-o trăsură de gală, principele George a luat apoi loc lângă principele Ferdinand și și a continuat calea spre palat, printre ovațiile lumii care staționa pe străzi.

La ora 1 a avut loc, la palat, un dejun intim, la care au luat parte regele, regina și principii. După amiazi A. S. R. Principele moștenitor al Greciei a vizitat pe I. P. S. S. Mitropolitul Primat, pe d-nii I. Brătianu, președintele consiliului, Er. Porumbaru, ministrul de externe, Dm. Sturza și Th. Rossetti, foști președinți de consiliu, precum și pe d-nii Take Ionescu, Al. Marghiloman și I. Lahovary foști miniștri. Seara a avut loc un dîneu intim la palat.

Un nou pod peste Dunăre. Din Sofia se anunță, că ministrul bulgar la București d-l Radoff, colonelul Nerezoff, inginerii Lazaroff și Voltceff au fost însăreñați de către guvernul bulgar să studieze cu o comisiune română chestia construirii unui pod peste Dunăre și acordarea a două linii de cale ferată.

In jurul apropierei româno-italiene. După cum se anunță din Veneția, o misiune a muzeului comercial italian va pleca în Orient și cu acest prilej va petrece mai mult timp în România, pentru a începe pregătiri în scopul unei apropieri româno-italiene.

Anatole France la București. >Seara< e informată, că d-ra Elena Văcărescu a rugat pe distinsul scriitor francez d-l Anatole France, să țină la București câteva conferințe, sub auspiciile >Cercului Analelor<. Se crede, că marele literat și apostol va primi propunerea și va veni la București prin luna Februarie.

Sarbătorirea unui ministru-ziarist. Din București ni se scrie: Redactorii ziarului >Universul< împreună cu directorul lor d-l Dumitrescu-Cămpina au dat Mercuri un banchet în onoarea d-lui I. G. Duca, noul ministru al cultelor și instrucțiunii care timp de 14 ani a fost cronicarul statornic, politic-extern al >Universului<. La acest banchet au participat și miniștrii G. Radovici și Dr. C. Anghelescu. Răspunzând toastelor rostite în onoarea sa; ministrul Duca a spus între altele:

Mă despart de D.V. cu foarte dăncă părere de rău. Colaborarea mea la >Universul< e împletită cu atâtea momente hotărâtoare din viața mea, așa că ori unde îmi arunc eu privirea nu pot să nu văd colaborarea mea la >Universul<. Nu pot să uit acea noapte întunecoasă când am urcat timida scările >Universului< pentru prima oară. Nu pot uita figura lui Cazzavilla care m'a chemat la marșul său ziar. A trecut multă vreme de atunci și astăzi mărturisesc că dintre toate titlurile mele cel mai drag îmi este acela de fi vechi colaborator la >Universul<, care, am mândria s'o spun, e un ziar care onorează presa prin admirabilul serviciu de informațiuni și prin înalta nepărtinire, cu care a contribuit la luminaarea celor mulți.

Toastul ministrului a produs mare entuziasm între gazetarii prezenți.

Știri militare. D-l locotenent de artilerie Zernevean, originar din Brașov, a câștigat la ultima expoziție de

cai în Budapesta, cu calul d-sale de o frumusețe rară premiul întâiu. Dânsul este bine cunoscut în cercurile cele mai înalte sportive din Budapesta ca cel mai bun dreșeur de cai.—Ne bucurăm că un român poate stărce admirația cunoscătorilor în capitala ungară.

D-nul medic mil. Dr. Zeno Dumitreanu, staționat în Sibiu a fost comandat ex offo la clinica de chirurgie a renumitului profesor baronul Eiselsberg.

George Enescu în Lugos. >Drapelul< ne aduce știrea că celebrul violinist român, profesor de violină la academia de muzică din Paris, George Enescu, unul din cei mai cu pregătire și cu mai inteligentă predate din muzicianii timpurilor noastre va da în Lugoj, Duminecă seara, în 15 Februarie, n., un concert.

Desp. M-Ludoș al Asociației 1și va ține adunarea cercuală Marți în 24 l. c. n. 2 oare p. m. în școala confesională gr. cat. din comuna M-Ludoș, pentru a efectui, conform dispozițiuni or statutare, alegerea directorului despărțământului și a comitetului cercual și pentru a stabili programul de muncă pe anul curent.

Aviatică. Din Berlin se anunță un nou record aviatic: Aviatorul Langer a făcut alaltaeri un sbor interesant pe câmpul de aviație de lângă Lohannistal, bătând un nou record de durată. Aviatorul Langer s'a urcat în aer cu aeroplanul la orele 8 și 10 minute dimineața și a sburat fără întrerupere cu o viteză de peste 100 km. pe oră până la orele 10 și 15 minute seara. Aviatorul a parcurs astfel în 14 ore și 5 minute cam 1600 km, bătând recordul de durată.

Din München se anunță: Aviatorul militar Söldner, făcând o ascensiune, a căzut dela o înălțime de 200 m. pe acoperișul unei case. Pilotul a fost oribil mutilat. Martorii oculari spun, că nefericitul pilot încercase să sară din aeroplan, când se afla la înălțimea de vre o 30 m., dar s'a încurcat în ancoramentul aparatului.

Isprava unor bandiți chinezi. Se anunță din Șanghai că 60 bandiți au pătruns într'un local din Mamning, unde petreceau mai multe familii cu ocazia căsătoriei unei părechi tinere, Bandiții au comis un măcel groaznic, au asasinat 28 persoane și au rănit mortal mai multe persoane între cari se află și tânăra pereche. După această ispravă bandiții au luat cu ei mai multe femei și un bărbat bogat pe cari, nu vor să-i pună în libertate de cât în schimbul unei sume însemnate. Guvernul chinez a trimis o expediție militară pentru prinderea bandiților.

Răscolă în Peru. O telegramă din Londra vestește, că în Peru (America de sud) s'a răsculat alaltaeri miliția și a atacat palatul președintelui republicii. Pocnetele puștilor au atras pe o mulțime cetățeni, cari s'au atașat pe lângă răsculați. Trupele credincioase președintelui au încercat să îmbrățișe pe răsvățiți trăgând mai întâi gloanțe în aer dar după ce această încercare a rămas zadarnică, au început să tragă în mulțime. Nu se știe încă cari sunt cauzele acestei răscolale militare. Phippo, președintele republicii a fost prins de răsvățiți și dus la Callao, unde acum este prizonierul răsculaților. Se spune, că ministrul de interne ar fi fost ucis de către răsculați.

Știri mărunte. La Semivlatnic (Siberia) s'a dat o săngeroasă ciocnire între țărani și kirgizi, la care au participat câteva sute de oameni înarmați cu furci și topoare. Vre-o 20 persoane au fost ucise și alte multe grav rănite.

Se anunță din Belgrad, că după reintoarcerea sa din Petersburg, primul ministru sârb va pleca la București, pentru a face cunoștința membrilor cabinetului Brăteanu și a rezolvi câteva chestiuni pendente.

Aviz. Caut un candidat de avocat sau un substituit de avocat, harnic. Terminul 1 Martie maximul 15 Martie. Dr. Enea Draia, avocat (Maros vâsârhej.)

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Membrii congregației comitatului Brașov. Din statistica oficială publicată despre numărul membrilor adunării comitatului Brașov rezultă, că numărul tuturor membrilor or este de 205, dintre cari 131 membri sași, 49 maghiari și 25 români.

La petrecerea din Budfa, care s'a dat din prilejul întrunirii cercului religios și despre care s'a raportat în ziarul nostru, a mai luat parte activă — precum ni se comunică — și d-l I. Ținț canton la biserică Sf. Nicolae din Brașov, care în decursul serviciului religios a ținut strana împreună cu

cantorul local iar la producțiune a contribuit cu câteva cântări executate la vioară și cu vocea.

Balul Crucii roșii, secția Brașov, se va ține în 14 Febr. în sala Redutei. Întrarea de persoană 3 cor, balcon 6 cor. Bilete se află de vânzare la firmele frații Simay și Himesch.

Petrecerea obișnuită anuală a >Asociației meseriașilor noștri< va avea loc Joi în 12 Febr. n în sala Redutei, Programul bogat îl vom publica în unul din numărul viitor.

Un câne de vânătoare, care s'a pierdut, se află în proprietatea d-lui Homola Antal Str. Castelului 52. Păgubașul e rugat să-l ia în primire cel ăruzu în timp de 8 zile la adresa de mai sus.

Teatru, concerte și petreceri

Reuniunea română de cântări >Hilaria<. din Oradea mare invitată la concertul, urmat de dans, ce-l va aranja Joi în 26 Februarie a. crt. stil nou în sala cea mare dela >Kereskedelmi Csarnok<, cu binevoitorul concurs al doamnelor: Lucreția Dr. Pășcuța, Lucia Dr. Zigre, Nora Hosszu și al domnișoarei Dolia Plopu, Venitul curat e destinat pentru fondul >Hilariei< și >masa studenților români din Oradea mare<.

Reuniunea femeilor gr. or. din Zlatna și fur invitată la petrecerea cu joc ce o va aranja Joi, la 30 Ianuarie st. v. 1914 în hotelul la Kolozsvári Nándor Venitul curat este destinat în favoarea fondului Reuniunii.

JLTIME ȘTIRI.

București, 6 Febr. D-l I. G. Duca ministrul instrucțiunii publice și al cultelor a cerut telegrafic autorităților administrative din Cadrilater, să includă toate școloale buigărești, cari funcționează fără o prealabilă învoirc a ministerului.

București, 6 Febr. Pe mâne se așteaptă aici sosirea prim-ministrului Venizelos. La dîneul dat eri în onoarea prințului moștenitor al Greciei au toastat regele Carol și principele moștenitor, relevând ambii legăturile amicale între cele două state și dând expresiune speranței ca acestea legături să devină și mai intime.

Sofia, 6 Feb. Reprezentanții Bulgariei în streinătate au primit oridin să comunice tuturor cabinetelor, că Bulgaria e animată de cele mai pacifice intențiuni. Faimetele despre alianțele Bulgariei cu alte puteri sunt neadeverate.

POȘTA ADMINISTRAȚIUNEI.

D-nii Ștefan Arion, Ruhaegres, Abonamentul dvoasră a fost rest nt dela 1 Decembrie 1913, prin urmare cu cele 6 o r. trimise acum l'am achitat până la 1 Martie a. c.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branice & Comp Redactor responsabil: Ioan Evrolea.

Dare de samă și mulțămită publică.

Despărțământul Zarnești al >Asociației< n'aranjat în ziua de 11 Ianuarie st. n. o producțiune teatrală urmată cu dans. S'au jucat comediele: >Căderea în căsătorie< de Cahov și >Militărește< de I. Rusu Șir'anu. Despărțământul mulțumește și pe această cale diletanților, cărora e datorim su-csul în toate privințele esecent al producțiunii: Dozoarei Cornelia Nistor, Dlor Pompiliu Dan, Dr. Pompiliu Nistor din comedia lui Cahov, și Dzo-relor Genica Șenchea, Lenița Vodă, Dlor Gheorghie Cutaen, Partenie Dan, Dr. Romul Orlean și Dr. Eugen Sâmpetran dia piessa lui Rusu Șir'anu.

Intratele acestei producțiuni au fost de 37910 cor. Iar cheltueile de 275.62 coroane rezultând deci un venit curat de 103.48 coroane, d-stinat fondului despărțământului (pentru prelegeri, premii etc) Din această sumă despărțământul a trimis 10 coroane >fondului ziaristilor< prin >Gazeta Transilvaniei, drept mulțamită pentru sp ijinul dat d:sp. prin rapoartele și apelurile publicate fără nici o taxa. Totodată despărțământul va contribui în fiecare an la acest fond cel puțin cu această sumă.

Au contribuit cu această ocaziune următorii d-ni și doamne cu sumele următoare:

D-na văd. Octavia Verzea 6 cor., Dr. Iancu Mețianu 10 c., Aurel Moșoiu (România) 10 c., Ioan Ionică 10 c., Valer Pană și Elena Comșa 6 c., Virgil Guțman 1 c., Ioan Spărchez și Nicolae Garoiu 9 c., Traian Bude și Aurel Ilie 4 c., Pompliu Nistor 10 c., farmacist, Gheorghe Cutașan 15 c., Iosif Runcăan 2 c., Nicolae Balu Crăciun 2., paroch Ioan Străvoiu 6 c., Sabina Coleș 4 c., Ioan Comșa 5, Andrei Fenechea 6, Ioan Valsan 3 rigor, teolog, Gh. Guțman 3 c., Ioan V. Perșoiu 2, I. Garoiu 1 N. Dan 550, Bucur Mețian 4, Ioan Renghea 3, Petru Modovan 3, Ioan Fonea primar 3, Aron Gogonea 150, Dr. Eugen Sămpețian 3 Romul Bude 4, Constantin Ioanovic 12, preot Aron Gogonea 7, Dr. C. Bene 4, Nicolae Șona 2, Octavian I. Nema 4, Balu Crăciun 150, Alexandru Colau 3, Batryani Ferenc 3, Gheorghe Moșoiu 5, Gheorghe Garoiu 4, Stan Străvoiu 4, Dr. Octavian Cernea 13, Andrei Cliniciu 10, Busioc Busioc 3, Sîrny 2, Ioan Ivan 1, protopop L. Dan 5, T. Nișcov 5, preot Moise Micu 10, D-na Nicolae Vodă 5, Valer Curșan 1, Dr. Romul Oltean 3, Nicolae Rămbetuș 8, Gheorghe Gabor 2, Gheorghe Bărsan 3, Ioan St. Pîșcu 3, Scatahvoaki 2, Albert Gölter 5, Indescifrabil 3, directorul fabricii Iszko Lucian 10, Bomiu Fritz 2, Ioan Vodă 10, Gheorghe Nastea 10, Nicolae Pop 15, dir. fabrică Sigismund Quittner 16, Isidor Turcea 2, N. Steabu 1, Farkas 6, Ștefan Garoiu 2, Pompliu Dan 3, Nicolae Pană 2-60, August Billewitz 4, Fritz Copony 5, Partenie Dan 2.

In numele despărțământului, aducem mulțumirile noastre cele mai călduroase tuturor acestor domni și doamne.

Zărnești în 2 Febr. st. n. 1914.

Ioan Ionică, Dr. Pompliu Nistor, președinte, casier.

„CAMPIANA”
Institut de credit și economii, societate pe acții, MOCIU.

Concurs.

Institutul de credit și economii, societate pe acții „CAMPIANA” din Mociu publică concurs pentru ocuparea postului de contabil cu termen de 25 Februarie st. n. 1914 sub următoarele condițiuni:

1. Salariu fundamental C. 2400
2. Relat de ouartir C. 500.
3. Tantiemă statutară.

Dela reflectanți se pretinde: absolvarea școlii comerciale și sădovedească că pot conduce contabilitatea independent și testimoniu de praxă de până acum.

Postul este de a se ocupa cel mult până în 15 Martie.

2-3. Direcțiunea.

Un commis-

inteligent, cu deplină dexteritate în branșa băcăniei și delicatose; cu perfectă cunoștință și a limbilor germane și maghiare, se angajează în condițiuni favorabile la băcănia

N. Onițiu,
Sibiu (Magyarváros).

2-4.

„Societatea de împrumut și păstrare din Feldru”

Convocator.

Domnii membrii ai „Societății de împrumut și păstrare din Feldru” prin aceasta se convoacă la a **XXXV adunare generală ordinară** care se va ține la 15 Martie a. c. la 2 oare p. m. în localul societății.

Obiectele.

1. Raportul direcțiunii.
 2. Aprobarea bilanțului pe anul de gestiune 1913.
 3. Alegerea a-lor 2 membrii ordinari și 1 suplent în consiliu.
 4. Alegerea membrilor în comisiunea cenzuratoare.
 5. Satorirea % după depozite pe 1914.
 6. Alte propuneri.
- Feldru la 24 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

Bilanțul pe anul 1913

ACTIVA		PASIVA	
Cassa — Késspénz	918 98	Capital fundamental — Alaptöke	11200—
Capitale elocote — Elhelyezett tőkék	27195-06	Depozite — Betétek	10387-05
		Fondul de rezervă — Tartalék alap	4937-20
		Fondul jubilar — Jubilaris beszerzési alapja	523-28
		6% int. după cap. fundamentale — Az alap-töke utáni 6% kamatok	666—
		Profit curat — Tiszta nyereség	338-50
		Fondul filantropic	62—
	28114-03		28114-03

Contul de profit și pierderi — Nyereség és veszteség számla.

CREDIT		DEBIT	
Interese — Kamatok	1951 97	Interese după depozite — Betét kamatok	842-48
Provizioane — Jutalék	918 50	6% int. după cap. fund — Az alap-töke 6% kamatok	666—
Interese de întârziare — Késedelmi kamatok	138 27	Salare — Fizetések	355—
		Dare — Adó	255 04
		Chirie — Házbér	20—
		Diverse spese — Különtelege kiadások	301-75
		Fondul de rezervă — Tartalék alap	149-47
		Dividendă — Jutalék	338-50
		Fondul jubilar — Jubilaris beszerzési alapja	20—
		Fondul filantropic	60—
	3008 74		3008-74

Feldru la 31 Decembrie 1913.

Ioan Sângeorzan, dir. Toader Scridon cassar. Gregoriu Neamțu, secretar. Revăzut și aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare. Roman Girigan, Mihailă Costinasu, Gregoriu Costinasu.

„BUNA”, însoțire de credit și de depuneri în Feleac.

Convocare.

Domnii membrii ai însoțirii de credit și de depuneri „Buna”, se invită conform §-ului 34 din statute la

a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Feleac la 17 Martie st. n. a. c. la 2 oare după amiază în sediul însoțirii, pe lângă următorul

Program:

1. Raportul direcțiunii și comitetului de inspecțiune.
2. Decisiune asupra compturilor anuale și asupra împărșirii profitului curat, precum și darea absolutului.
3. Alegerea alor 3 membri în direcțiune conform §-ului 27 din statutele însoțirii.
4. Alegerea casarului pe un ciclu de 3 ani conform §-ului 40 din statutele însoțirii.
5. Esmiterea alor 2 membri pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări.

Din ședința direcțiunii „Buna”, însoțire de credit și de depuneri ținută în Feleac la 26 Ianuarie 1914.

Direcțiunea.

Meghivó.

A „BUNA” hitel és betét-észvetkezet tag urnak a alapszabályai 33. §-a értelmében meghivatnak:

XVII-ik rendes közgyűlésre,

mely 1914 március hó 17-én d. u. 2 orakor Fellakon a szövötkezet helyiségében fog megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és felügyelő bizottság az 1913 működéséről.
 2. Határozat a zárszámadás illetve mérlege felet; és a tiszta nyereségy felosztásáról.
 3. Az igazgatóság 3 tagnak megválasztása a szövötkezet 27. §-a értelmében.
 4. A pénztárnoknak az alapszabályok 40. §-a értelmében 3 évre megválasztása.
 5. A jegyzőkönyv hitelesítésére kijelölendő két tag.
- A „BUNA” hitel és betét-észvetkezet megtartott igazgatósági gyűléséből Fellakon 1914 január hó 26-dn.

Az igazgatóság.

Contul Bilanțului cu 31 Dec. 1913. — Mérleg-számla 1913 dec. hó 31-én.

ACTIVA — VAGYON		PASIVA — TEHER	
1. Cassa în număr — Pénztári készlet	155 58	1. Párti fundamentale solvite — Befizetett üz-letrészek	5380—
2. Cambii de bancă — Bankváltók	21829—	2. Depuneri: — Betétek:	
3. Efecte — Értékpapírok	500 20	a) de ale fondului de rezervă — Tartalék alap	3264-40
4. Diverse	20—	b) de ale fondului cultural — Művelődési-alap	226-09
		c) de ale privaților — Magán betétek	7805-90
		3. Reescompt — Visszleszámitolás	4000—
		4. Interese transitoare — Átmeneti kamatok	700—
		5. Dividendă neridicată — Fel nem vett oszt.	65-30
		6. Profit curat — Tiszta nyereség	1063-09
	22504-78		22504-78

Contul Profit și Pierderi. — Nyereség- és veszteség-számla.

EȘITE — KIADÁS		ÎNTRATE — BEVÉTEL	
1. Interese la reescompt — Visszleszámitolás után kamatok	368-08	1. Interese la cambii de bancă escomptate — Kamatok a kötvények és leszámitolt bank-váltók után	1172-55
2. Interese capitalizate la depuneri — Tőkésített takarékbetét kamatok	350-15	2. Interese de întârziere — Késedelmi kamatok	249-78
3. Contribuțiuni erariale și comunale — Állami és községi adó	370—	3. Proviziuni — Jutalékok	776-95
4. Contribuțiuni la interese de depuneri capitalizate — Tőkésített takarékb. kam. utáni adó	36-40	4. Taxe de înscriere și diverse — Beiratási díjak és különtélek	381-86
5. Salare — Fizetések	406-40		
6. Chirie — Házbér	270—		
7. Spese diverse — Különtelege kiadások	30—		
8. Profit curat — Tiszta nyereség	84-44		
	1063-09		
	2572-14		2572-14

Feleac, la 31 Decembrie 1913. — Fellak, 1913 december hó 31-én.

Ștefan Todoran m. p., președinte-elnök

Mihail Baciu m. p., cassar-pénztárnok.

Direcțiunea — Az igazgatóság:

Ioan Mathe m. p. Sever Groze m. p. Vasile Mercan m. p. Virgil Borș m. p.
Chita Iulian m. p. Balint Stefan m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile duse în ordine deplină. — Megvizsgáltatták a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzásban találtatt.

Feleac, la 26 Ianuarie 1914. — Fellak, 1914 január hó 26-án.

Comitetul de reviziune — A felügyelő-bizottság:

Augustin Chereșteș m. p. Ioan Botezan m. p. Elie Gordon m. p.

Proiectul direcțiunii

pentru distribuția profitului curat de K 1063-09.

1. Dividendă 5% și 1% supradividendă	301-53	Numărul cvotelor cu finea anului 1912 a fost 122 cu 243 cvote.
2. Fondului de rezervă	200—	În decursul anului 1913 au mai intrat 24 cu 31 cvote, în total 146 cu 274 cvote.
3. Direcțiunii remunerație	210—	Din aceștia în decursul anului au repășit 5 cu 5 cvote.
4. Comitetului de inspecțiune	90—	Prin urmare cu finea anului 1912 au rămas 141 cu 269 cvote à 20 coroaee cvota.
5. Președintelui remunerație	100—	
6. Cassarului remunerație	100—	
7. Pentru scopuri culturale	20—	
8. Servitorului	12—	
9. La dispunerea adunării generale	29-56	
	Suma Cor. 1063-09	

Direcțiunea.

Piept de miel

se capătă în fiecare zi proaspăt în restaurantul la

„Sfatul vechi” (Alten Rathaus)

Târgul Grăului Nr. 3. Telefon Nr. 581.

Prețuri potrivite, beuturi excelente, odăi curate, serviciu solid. Odăi separate pentru societăți mai mari și mici.

Cost în abonament cu cărțile 20% scăzământ după lista de bucate. Bucătărie excelentă ardelenescă. Lunca căpătină de miel cu tarhon, porționu 60 bani.

De o cercetare numeroasă se roagă

HANZ RÖMER
birtaș.

1-6

THEXTRA

cel mai fin extract de coal fluid. Bun și ieftin.

Indispensabil pentru sport și economii. Se capătă la I. L. A. Heshaimer, Victor Schreiber, Bruder Fleischer, Julius Teutsob, drogerie, Alfred Kamner, Karl Irk's succesorii, Heinrich Petersberger, N. Grădinar, Coleșa & Pană, Seewaldt suce 2-22 E. Mönich etc.

Cețiți și răspândiți

„Gazeta Transilvaniei”